

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm

Vår referens

Dnr

2020-06-30

Magnus Johansson

Fi2019/04187/K

Remissyttrande gällande betänkande ”Idéburen välfärd” (SOU 2019:56)

Företagarna har fått möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande och önskar framhålla följande.

Bakgrund

Utredningen har haft i uppdrag att underlätta för idéburna aktörer i välfärden.

Utredningen föreslår bland annat att det införs en definition av idéburna aktörer i offentligt finansierad verksamhet och att det tillskapas ett register för dessa aktörer.

Vidare ger utredningen vägledning kring hur partnerskap mellan offentliga myndigheter och idéburna aktörer kan utformas samt föreslår förändringar i lagstiftningen för upphandlingar och valfrihetssystem för att underlätta för idéburna aktörer.

Ställningstaganden

Företagarna ställer sig tveksamma till förslaget om att det ska skapas ett frivilligt offentligt register för idéburna aktörer i offentligt finansierad verksamhet, framförallt mot bakgrund av nyttan av ett sådant register. För registrering föreslår utredningen att det krävs att organisationen är fristående från offentliga myndigheter, har ett oegennyttigt syfte, bedriver verksamhet inom välfärden och att eventuella överskott inte överförs till andra än registrerade idéburna organisationer eller till forskning. Dessa kriterier kan vara svåra att bedöma, inte minst ”verksamhet inom välfärden”. Ett sådant begrepp kan förändras över tid.

Företagarna konstaterar att det i gällande rätt redan finns en möjlighet att reservera upphandlingskontrakt till välfärdstjänster för vissa organisationer. Ifall Sverige ska införa regler, utöver vad som redan regleras i upphandlingsdirektiven, så krävs ytterligare utredning och analys för att kunna bedöma ifall detta är förenligt med den inre marknaden, inte minst reglerna om icke-diskriminering. De existerande bestämmelserna om reserverade kontrakt är redan nu begränsande.

Företagarna avstyrker förslaget om att valfrihetssystem utan gränsöverskridande intresse inte ska omfattas av de grundläggande principerna. Utredningen föreslår att rätten att ansöka om att få delta i ett valfrihetssystem ska kunna reserveras för idéburna aktörer, under förutsättning att det finns särskilda skäl. Begreppet ”särskilda skäl” är inte tillräckligt utrett och behöver utvecklas ytterligare. Det finns annars en risk för stora tillämpningsproblem när upphandlande myndigheter har att fatta sådana beslut. Företagarna erinrar om vikten av att de grundläggande EU-rättsliga principerna och att dessa inte träds för när. Att på förhand reservera vissa valfrihetssystem till idéburna aktörer skulle innebära ett generellt undantag från dessa principer. Sådana undantag skulle i sin tur öppna upp för godtyckliga beslut med snedvriden konkurrens som följd. De flesta företag som idag är antagna till valfrihetssystem är privata vinstdrivande företag. Dessa skulle utestängas. En ytterligare direkt konsekvens av en sådan begränsning är att *små- och medelstora företag* inte skulle få tillgång till offentliga kontrakt, särskilt inom vård och hemtjänst.

Företagarna vill understryka att hela grundtanken med valfrihetssystem är att det är brukarna som genom sina fria val av leverantörer bidrar till högre kvalitet i utförda tjänster. Detta val ska inte på förhand begränsas av upphandlande myndigheter så att betydligt färre leverantörer får en chans att bli antagna till valfrihetssystemen. Företagarna delar Svenskt Näringslivs uppfattning om brist på belägg för att kvaliteten i utförda tjänster skulle vara högre hos idéburna aktörer än hos andra. Låt istället lika förutsättningar råda för att leverantörer ska kunna godkännas till valfrihetssystemen, där privata och idéburna aktörer gemensamt kan verka istället för att ställas mot varandra.

Magnus Johansson
Konkurrens- och upphandlingsexpert
Företagarna

Daniel Wiberg
Tf. samhällspolitisk chef
Företagarna